

Inhoud

Voorwoorden en aanbevelingen	10
1 Hoe kan het dat we steeds slechter leren lezen?	19
1.1 Wat is de leescrisis?	19
1.2 Afnemende leesvaardigheid	22
1.3 Hoe is de afname van de leesvaardigheid te begrijpen?	24
1.4 Leeswijzer	27
1.5 Toelichting en verantwoording	27
1.6 De totstandkoming van dit boek	28
2 Hoe verlopen de ontwikkelingen van het schrijven en van het lezen?	31
2.1 De ontwikkeling van het schrijven	32
2.2 De ontwikkeling van het lezen	33
2.3 Leesrijpheid	33
2.4 Hoe kunnen we de schrijf- en de leesontwikkeling begrijpen?	37
2.5 Zijn schrijven en lezen taalvermogens?	40
3 Cito- en andere psychometrische tests	43
3.1 De psychometrie en haar gebruik in het onderwijs	45
3.2 De psychologische leegte van psychometrische tests	49
3.3 De begrippen 'achterstand' en 'voorsprong'	52
3.4 De wetenschappelijke status en financiering van de psychometrie	59
4 'Ontwikkelingsfasen achterhaald' als constante gedurende 60 jaar	61
4.1 De basisschool: mislukt	63
4.3 Wet op het basisonderwijs zet de deur open naar lezen door kleuters	66
4.4 Voorkomen van hakkend lezen met zingend lezen?	67
4.5 De kleuterfase als breukvlak dat zou moeten verdwijnen	67
4.6 Lezen en schrijven in kinderdagverblijven en in kleuteronderwijs?	71
4.7 Kleuters moeten boodschappenlijstjes schrijven	73
4.8 Schoolrijp maken van risico- en andere kleuters	75
4.9 Kleuters en letternamen	77
4.10 De onderwijsinspectie en letterkennis bij kleuters	78
4.11 Tien letters vóór groep 1 van de basisschool?	79
4.12 Het kind is rond 1975 verdwenen	81
4.13 Lezen verbeteren met tempolezen?	82
4.14 Vaste ontwikkelingsfasen: achterhaald?	84

4.15 Geletterdheid zou moeten worden gestimuleerd	84
4.16 Directe Instructie schuwt ontwikkelingsvooruitgang en -theorie	85
4.17 Het inslijpen van de klank-letter-koppeling?	87
4.18 Ondanks het Expertisecentrum Nederlands leert 30% niet goed lezen?	88
4.19 Onderwijsloopbanen in continu stijgende lijnen?	89
4.20 Steunpunt Passend Onderwijs	91
4.21 Peuter-kleutergroepen?	91
4.22 Stadia-indeling achterhaald?	93
4.23 Doelgericht werken aan de leesontwikkeling?	94
4.24 Afronding van hoofdstuk 4 en bruggetje naar hoofdstuk 5	95
5 'Statistisch bewijs' als constante gedurende 30 jaar	97
5.1 Tests betrekkelijk objectief?	98
5.2 Meer genormeerde instrumenten in het onderwijs?	98
5.3 De synoniementest een maat voor begrijpend lezen?	99
5.4 Formules voor het leesniveau van leerlingen?	101
5.5 Stimuleren van beginnende geletterdheid bij risicokleuters?	103
5.6 Letternamen op grond van sterktes in het padmodel	103
5.7 Zo hard mogelijk bewijs voor wat werkt?	107
5.8 Ongeveer tien letters vóór groep 1: op evidentie gebaseerd?	107
5.9 Dyslexie en de 10% zwakste lezers?	108
5.10 Onderwijsbeleid op statistische evidentie baseren?	112
5.11 Een basiskwaliteit door ten minste 75% van de leerlingen beheerst?	113
5.12 Vergoeding voor dyslexie als je tot de zwakste 10% behoort?	115
5.13 Het psychometrische karakter van onderwijsstoetsen bevorderen en bewaken?	116
5.14 Directe Instructie: op plaats 1 of op plaats 2?	116
5.15 Kinderen moeten sneller door het basisonderwijs	118
5.16 Scoort een kleuter vergelijkbaar met een gemiddelde kleuter?	119
5.17 Statistisch bewezen lesmethodes in een grootschalig plan	119
5.18 De punten van de Citotoets Begrijpend Lezen	119
5.19 Leerkrachten met een 4-puntsschaal beoordelen?	120
5.20 De inspectie controleert op statistische evidentie	121
5.21 Niet begonnen, toch gewonnen...	122
5.22 Psychometrie en statistiek en de inrichting van de pabo	122
5.23 Leerresultaten gemeten met de psychometrische doorstroomtoets?	123
5.24 Bezuinigingsmaatregelen toegelicht met statistisch bewezen interventies	124
5.25 Formules voor de 'achterstandsscore'	124
5.26 Afronding	125
6 Hoe nu verder?	127
6.1 Conclusie	127

6.2 Aanbevelingen	131
6.2.1 De oplossing: onderwijs op andere grondslag	132
6.2.2 Bij zichzelf nagaan	134
6.2.3 Wetenschappelijke gedachtewisseling	136
Bijlagen	139
Bijlage I Bepaling van de leesvaardigheid	139
Bijlage II Bepaling van leesrijpheid	141
Bijlage III Piagets theorie	143
Bijlage V Het achterstandsdenken	150
Bijlage VI Vlotlezende kleuters?	154
Bijlage VII Onderwijsaanbod in spelvormen en spelmaterialen	155
Bijlage VIII Ontluikende geletterdheid	156
Bijlage IX Verschillen tussen kinderen aan het begin van groep drie	158
Bijlage X Waartoe dienen fasen?	159
Bijlage XI Dyslexie: symboolomkering of verre afwijking van gemiddelde?	160